

Asia: VN/27681/2025

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeiden arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne arviomuistion luvusta 5 (Valvontalain 1 luku Yleiset säännökset)

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy arviomuistiossa todettuun siitä, että vastikkeettomien palvelujen osalta säännösten voi olla vaikea tarkkaan määritellä, minkälaista vastikkeettomuutta soveltamisalan rajauksen piiriin kuuluilta palveluilta edellytetään. Lupa- ja valvontavirasto toteaa kuitenkin, että valvontalain 1 ja 2 §:n säännöskohtaisia perusteluita täsmentämällä vastikkeettomien palvelujen ja soveltamisalan rajauksen tulkinta selkeytyisi. Lain 2 §:n perusteluissa todetaan, että vastikkeellisuuden kannalta merkitystä ei ole sillä, toteutetaanko sitä ansaintatarkoituksessa - -. Vastikkeettomat palvelut ovat usein satunnaisesti tuotettuja - -. Lain 1 §:n perusteluissa puolestaan todetaan, että lain soveltamisalaan sisältyisi myös satunnainen palvelu, kun palvelua annetaan vastikkeellisesti eli jos tällainen palvelu järjestetään ansaintatarkoituksessa, se kuuluisi lain soveltamisalaan. Lisäksi arvioinnissa olisi hyvä ottaa huomioon palvelujen tuottaminen erilaisilla avustuksilla (esim. nk. STEA-avustus).

Valvontalain soveltamisalan rajauksen mukaan sosiaalihuoltolain 14 §:n 2 momentin mukaisiin palveluihin ei sovelleta valvontalakia. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan olisi hyvä arvioida, onko soveltamisalan rajaus tältä osin tarkoituksenmukainen.

Liikkumista tukevien palvelujen on katsottu kuuluvan valvontalain soveltamisalaan. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että näiden rekisteröinti on omiaan aiheuttamaan hallinnollista taakkaa palvelua tarjoaville yrityksille, hyvinvointialueille ja valvontaviranomaiselle, joten on tärkeää arvioida kyseisten palvelujen rekisteröitymisvelvoitteen tarkoituksenmukaisuutta.

Lupa- ja valvontavirasto pitää perusteltuna, että sen toimivaltaan kuuluu hyvinvointialueen järjestämistehtävän valvonta toimeksiantosuhteisen perhehoidon osalta. Tarkoituksenmukaisena olisi, että yksittäisten toimeksiantosuhteisten perhehoidon tuottajien valvonnasta vastaisi hyvinvointialue. Valvontalain soveltamisalarajaus on Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan tältä osin perusteltu, mutta järjestämisvastuun osalta omavalvontavelvoitteita ja viranomaisvalvonnan soveltamisalaa olisi tarpeen selkiyttää.

Arviomuistiossa on käsitelty mahdollista tarvetta sisällyttää työnantajamallilla järjestettävä henkilökohtainen apu valvontalain soveltamisen piiriin. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että jos

työnantajamallilla järjestettävää henkilökohtaista apua ei rajattaisi valvontalain ulko-puolelle, olisi palveluntuottajana työntajana toimiva asiakas itse, jonka tulisi rekisteröityä palveluntuottajaksi ja valvonta kohdistuisi häneen. Tämä ei liene tarkoituksenmukainen ratkaisu.

Arviomuistiossa turvakotipalveluista esitetty vastaa Lupa- ja valvontaviraston käsitystä niiden sääntelytilasta. Turvakotipalvelussa ei ole kyse valvontalaissa tarkoitettua sosiaali-palvelusta, joten julkisilta palveluntuottajilta ei voida edellyttää rekisteröitymistä, kun valvontalain 3 luku tulee niiden osalta muutoin sovellettavaksi. Jos sosiaalipalvelun määritelmä ulotettaisiin turvakotipalveluun, tulisi Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan täsmentää myös sitä, mitä turvakotilaissa tarkoitetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjausvelvoitteella, johon liittyy mahdollista päällekkäisyyttä Lupa- ja valvontaviraston tehtävien kanssa. Jos Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen katsottaisiin olevan valvontalaissa tarkoitettua palvelunjärjestäjä, tulisi palvelunjärjestäjän määritelmän sanamuotoa tarkentaa.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa kommentoineensa turva-auttamispalvelun sääntelyn tarpeellisuudesta antaessaan lausunnon hallituksen esityksestä (HE 113/2025 vp) laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta. Lupa- ja valvontavirasto pitää edelleen tärkeänä, että turva-auttamispalvelusta ja sen mahdollisesta rekisteröinnistä säädetään riittävän selvästi.

Lupa ja valvontavirasto on samaa mieltä arviomuistiossa rajat ylittävistä palveluista todetusta, että lain tulkinnasta ja soveltamisesta vastaa valvontaviranomainen tapauskohtaisen arvioinnin perusteella. Lupa- ja valvontavirasto toteaa kuitenkin, että erityisesti silloin, kun nk. potilasdirektiiviä hoitajäsenvaltiosta ei sovelleta ja palveluntuottaja on sijoittautunut Suomeen ja tuottaa palveluja Suomesta nk. kolmansiin maihin, on epätarkoituksenmukaisempaa, että Suomessa tuotettu sosiaali- tai terveyspalvelun tai sen osapalvelu (kuten ulkomailta hankittu laboratoriopalvelun osa) edellyttää valvontalain mukaista rekisteröintiä Suomessa yrityksen sijoittautumisen perusteella. Potilasdirektiiviä ei sovelleta myöskään sosiaalipalveluihin, joten tämän osalta tilanne on epäselvempi.

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy arviomuistiossa todettuun, että sen arvioiminen, täyttääkö sosiaalihuollon palveluyksikössä annettavat palvelut terveyspalvelun määritelmän, kuuluu valvontaviranomaiselle. Lupa- ja valvontavirasto pitää voimassa olevia säännöksiä riittävän selvinä asian arvioimiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston kannattaa valvontalain täsmentämistä vastaanottolain ja säiliö-lain mukaisten terveyspalvelujen järjestämisen osalta.

Lupa- ja valvontavirasto pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että esimerkiksi palveluyksikön ja palvelupisteen käsitteiden muutosten tarve ja vaikutukset rekisteröintiin arvioidaan vasta, kun Lupa- ja valvontaviraston rekisteröintimenettely on vakiintunut.

Arviomuistiossa todetaan, ettei kuntia mainita valvontalain määritelmässä palvelunjärjestäjinä. Tämän perusteella valvontaviranomaiset ovat katsoneet, ettei niillä ole toimivaltaa valvoa kunnille järjestämislaissa säädettyä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestämistehtävää. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että aiemmin kyseinen tehtävä oli säädetty valvontaviranomaisten tehtäväksi. Lupa- ja valvontavirasto kannattaa arviomuistiossa todettua, että valvontalain mukaisen viranomaisvalvonnan sekä omavalvontavelvoitteen tarkoituksenmukaista soveltamista kuntiin

hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta tulisi selkeyttää ottaen huomioon, miten valvontaa on kohdistettu kuntiin ennen valvontalakia.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että vastaanottopalvelujen sosiaali- ja terveyspalvelujen kuuluminen valvontalain mukaisen rekisteröinnin ja valvonnan piiriin merkitsisi muutosta viranomaisten ennen valvontalain voimaantuloa olevaan tulkintaan. Kyseisten palvelujen ohjaus- ja valvontavastuu on katsottu olevan Maahanmuuttovirastolla, eikä esimerkiksi vas-taanottokeskusten terveyspalveluilta edellytetty yksityisen terveydenhuollon lupaa. Kuten arviomuistiossa todetaan, vastaanottokeskusten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämis-vastuu on epäselvä, eikä Maahanmuuttovirastoa ole määritelty valvontalaissa palvelunjärjestäjäksi. Maahanmuuttovirastoa ei mainita valvontalain siirtymäsäännöksessä, joten pal-veluntuottajana sitä koskisi ajankohtaisesti rekisteröitymisvelvoite. Lupa- ja valvontaviras-ton näkemyksen mukaan sääntelyä olisi hyvä tältä osin täsmentää ja ottaa arvioinnissa huomioon kyseisten palvelujen rekisteröimisestä ja valvonnasta mahdollisesti aiheutuvat lisäresurssitarpeet.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että valtion mielisairaaloiden asemaa palvelunjärjestäjänä ja palveluntuottajana olisi perusteltua arvioida valvontalain jatkokehittämisen yhteydessä muistiossa esitetyn mukaisesti.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 6 (Valvontalain 2 luku Palveluntuottajaa ja toimintaa koskevat edellytykset)

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, ettei rekisteröintivaiheessa ole jatkossakaan syytä arvioida eri yritysosapuolten välisiä sopimuksia, ja että Verohallinto soveltaa toiminnassaan eri lain-säädäntöä, joten on ilmeistä, että viranomaisten tulkinnat asiassa voivat poiketa toisistaan. Lupa- ja valvontavirasto kannattaa arviomuistiossa todettua ajatusta siitä, että palvelun-tuottajien on hyvä sopia henkilöstön vuokraamisen, hankkimisen ja välittämisen keskinäiset vastuukysymyksen niin selkeästi, että sopimusosapuolet tietävät rekisteröintivelvoitteistaan. Tältä osin sääntelyn toimivuutta ja riittävyttä on hyvä arvioida vasta myöhemmässä vaiheessa, kuten arviomuistiossa todetaan.

Valvontalain (6 § 1 mom. 5 k.) mukaan terveyspalvelun tuottajalla on oltava potilasvakuutuslain mukainen vakuutus. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että potilasvakuutuksen edellyttäminen jo palveluntuottajan rekisteröintivaiheessa aiheuttaa osaltaan haasteita. Potilasvakuutuksen voimassaolon sitominen terveyspalveluiden tuottamisen ajankohtaan olisi tarkoituksenmukaisempaa erityisesti silloin, kun palveluntuottajan rekisteröintiä haetaan aiemmin kuin palveluyksikön rekisteröintiä.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan luotettavuuden arvioinnin yhdenmukaistamisella ei voida poistaa sitä, että ulkomaiset toimijat ja kansalliset palveluntuottajat ovat eri asemassa, kun rekisteröinnissä arvioidaan palveluntuottajien luotettavuutta. Viranomaisella ei ole mahdollisuutta tältä osin tulkinnallaan vaikuttaa asiaan. Kuten ei myöskään luotettavuuden arvioinnin säännöksissä ole viini määräämisvallan käsitteen suhdetta määräysvallan käsitteeseen, jonka muutoksesta on ilmoitettava.

Palveluntuottajan rikostaustan selvittäminen voi olla tarpeen rekisteröinnin jälkeen, joten valvontaviranomaisella tulisi olla riittävät ja tehokkaat keinot puuttua palveluntuottajan toiminnan aikana mahdollisesti ilmeneviin luotettavuutta heikentäviin seikkoihin.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 7 (Valvontalain 3 luku Palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinti)

Valvontalain 15 §:n kumoutumisen seurauksena valvontalaissa ei ole nimenomaisesti säännelty sitä, että rekisteröintihakemus on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle (vrt. esim. alkoholilain 7 §).

Lupa- ja valvontavirasto toteaa viran puolesta pyydettyjen tietojen osalta, että valvontalain 18 §:ssä on mainittu ainoastaan 7 §:n 4 momentti, vaikka luotettavuus ja yleiset edellytykset koskevat 7 §:n 3 momentin mukaisia tahoja.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa jatkavansa harkintavallan käyttöä rekisteröintimenettelyn keventämiseksi ja sen arvioimiseksi mitä tietoja rekisteröintihakemuksen yhteydessä hakijan on toimitettava. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan olisi kuitenkin tarpeellista arvioida, ovatko kaikki 16 §:n mukaiset rekisteröintiä varten annettavat tiedot välttämättömiä kaikkien palveluntuottajien kohdalla ottaen huomioon palvelutoiminnan toisistaan poikkeava laatu ja luonne (esim. koulutetut hierojat vs. isot lääkäriyritykset).

Lupa- ja valvontavirasto pitää riittävänä rekisteröintimenettelyn sujuvoittamiselle mahdollisesti asetettavaa tulostavoitetta, eikä hakemusten käsittelylle ole tarpeen asettaa enimmäisaikaa.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 8 (Valvontalain 4 luku Omavalvonta)

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy arviomuistiossa esitettyihin huomioihin palvelunjärjestäjän omavalvonnan toimeenpanosta ja omavalvontaohjelmista ja toteaa, että valvontalain muodostama valvonnan kokonaisuus ja lain tavoitteiden toteutuminen edellyttävät mahdollisimman selkeitä palvelunjärjestäjän omavalvonnan säännöksiä. Palvelunjärjestäjän on omavalvonnallaan varmistettava sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Tämä edellyttää järjestämistehtävään liittyvien veloitteiden kokonaisvaltaista seuraamista ja havaittuihin epäkohtiin reagoimista. Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että jatkokehityksessä otettaisiin huomioon palvelunjärjestäjän omavalvontavelvoite, jonka toteuttaminen on viraston näkemyksen mukaan osa organisaation johtamisjärjestelmää ja -tehtävää, ei erillinen osa siitä. Omavalvonnan asianmukainen toteutuminen ja siinä havaittujen puutteiden korjaaminen on varmistettava järjestämisvastuullisissa organisaatioissa ja niiden johdossa.

Lupa- ja valvontavirasto kannattaa arviomuistiossa ja apulaisoikeuskanslerin päätöksestä ilmenevin perustein, että omavalvontaohjelman yleisestä sisällöstä, laatimisesta ja seuran-nasta annettaisiin asetus, jolla esiintyneitä haasteita voitaisiin hallita. Lupa- ja valvontavirasto pitää nykyistä sääntelyä omavalvontaohjelman laatimisesta tarkoituksenmukaisena.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että omavalvontaa koskevan luvun suhdetta valvontalain soveltamisalan rajauksiin ja sosiaali- ja terveyspalvelun määritelmiin olisi hyvä arvioida. Valvontalaista tulisi ilmetä selvemmin, onko valvontalain soveltamisala palvelun järjestämisen osalta tuottamista laajempi ja ulottuuko järjestämisen omavalvonta myös muuhun sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuin valvontalain soveltamisalaan kuuluviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Palveluntuottajan määritelmä ja siten palveluntuottajaa koskevat veloitteet ovat valvontalaissa sidottu sosiaali- ja terveyspalvelujen määritelmiin.

Arviomuistion mukaan valvontaviranomaiset ovat tulkinneet eri tavoin, minkälaisen valvontatoimivallan lastensuojelulaki antaa sijoitushyvinvointialueelle. Arviomuistiossa todettu hyvinvointialueen valvonnan toimivaltuuksista, tiedonsaannista tai pakkokeinosta muuten kuin itse sijoittamiensa lasten suhteen vastaa Lupa- ja valvontaviraston käsitystä laista. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan lain säätämisen yhteydessä valvontavelvollisuus ja -toimivalta on katsottu perustelluksi keskittää järjestämisvastuullisille hyvinvointialueille, ja tämän periaatteen mukaisesti valvontalakia olisi hyvä jatkossa kehittää. Lupa- ja valvontavirasto pitää tarpeellisena arvioida tarvetta säätää sijoitushyvinvointialueen itsenäisestä valvontatoimivallasta kiireellisten ja välttämättömien sosiaalipalvelujen turvaamiseksi mahdollisissa akuuteissa ja kriittisissä tilanteissa.

Arviomuistiossa on esitetty omavalvontasuunnitelman laatimisessa esiintyneitä haasteita, jotka Lupa- ja valvontavirasto tunnistaa. Omavalvontasuunnitelmaa koskevaa 27 §:ää sovelletaan hyvin laajasti erilaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja palveluyksiköihin, mikä on osaltaan voinut palveluntuottajan laajan harkintavallan ohella aiheuttaa säännöksen soveltamis- ja tulkintahaasteita annetusta ohjauksesta ja Valviran antamasta määräyksestä huolimatta. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että palveluyksikkökohtainen omavalvontasuunnitelma on edelleen keskeinen palveluyksikön toimintaa ja henkilöstöä ohjaava työkalu, ja siihen liittyvää sääntelyä on tarpeen jatkokehittää huomioiden saatu palaute ja julkisen ja yksityisen tahon erityispiirteet. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan lainsäädännön kehittämistyössä olisi tarpeen arvioida, onko palveluntuottajan omavalvontatehtävää ja -velvoitetta kehitettävä palveluyksikön dokumenttipohjaisen sääntelyn ohella prosessimaisempaan suuntaan, jossa palveluyksikön omavalvonnan keskiössä ovat palveluntuottajan ja henkilöstön toimet palvelujen laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa ja prosessien suunnitelmallisessa toteuttamisessa, kehittämisessä ja seurannassa.

Valvontaviranomaisen saaman tiedon mukaan työnantajilla on haasteita tulkita ja soveltaa säännöksiä rikosrekisteriotteen tarkistamisesta. Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että valvontalain mukaista työntekijöiden rikostaustaa koskevaa sääntelyä kehitettäisiin ja täsmennettäisiin mahdollisuuksien mukaan jo ennen työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen valmistumista ainakin niiden haasteiden osalta, jotka liittyvät valvontalain 28 §:n soveltamisalaan.

Lupa- ja valvontaviraston on ohjannut (ohjauskirje 9.3.2026) palvelunjärjestäjiä valvontalain 34 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta ja valvontaviranomaisen tulkinnasta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että valvontalain 29 ja 34 §:n mukaisia ilmoitusvelvollisuuksia on tarpeen jatkossa tarkastella yhdessä ja muodostaa niistä nykyistä yhtenäisempi koko-naisuus välttäen osittain päällekkäisiä velvoitteita ja toisistaan poikkeavia sanamuotoja, ellei niille ole selkeitä perusteluja.

Lupa ja valvontavirasto toteaa lastensuojelussa olevan tyypillistä, että lastensuojelun sijaishuollon palvelua tuottavalla taholla on useita hyvinvointialueita sopimuskumppaninaan. Osa näistä hyvinvointialueista on ajankohtaisesti sijoittanut lapsia palveluntuottajan sijaishuoltoyksikköön ja osalla on palveluntuottajan kanssa puitesopimus tai muu kaksivaiheiseen hankintamenettelyyn perustuva sopimus, joka on voimassa, mutta lapsia ei ole ajan-kohtaisesti sijoitettuna yksikköön. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan olisi tarpeen täsmentää, tarkoitetaanko palvelunjärjestäjällä kaikkia edellä mainittuja hyvinvointialueita, kun otetaan huomioon hyvinvointialuelain 10 §:ssä säädetty ja järjestämislain 15 §:n 1 momentissa säädetty. Niiden hyvinvointialueiden, joilla on puitesopimus palveluntuottajan kanssa, mutta ei ajankohtaisesti sijoitettuja asiakkaita yksikköön, jättäminen huomioimatta valvontalain 29 ja 34 §:n ilmoitusvelvollisuuksia sovellettaessa ei palvele näiden hyvinvointialueiden valvontavastuiden toteutumista.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 9 (Valvontalain 5 luku Viranomaisvalvonta)

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että valvontalaissa on tulkinnanvaraisuutta viraston valvontatoimivallan laajuudesta suhteessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen ja palvelujen tuottamiseen ottaen huomioon valvontalain 1 ja 2 §:n sanamuodot ja valvontalain 32 §:n 2 momentti, jossa todetaan nimenomaan sosiaali- ja terveyspalvelujen valvonnasta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että valvontaviranomaisen toimivallan tulisi olla kaikissa tilanteissa selkeä ja vastata myös omaavalvontaa koskevien säännösten soveltamisalaa.

Valvontalain 34 §:n 4 momentin mukaan palvelunjärjestäjän ja valvontaviranomaisen on lähetettävä toisilleen salassapitosäännösten estämättä tiedoksi laatimansa tarkastuskerto-mukset, jotka koskevat palvelunjärjestäjälle palveluja tuottavan palveluntuottajan tai tämän alihankkijan toimintaa. Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että se saisi palvelun-järjestäjän tarkastuskertomuksien tietoja suoraan rakenteisessa muodossa, jolloin ne olisivat helpommin tallennettavissa ja hyödynnettävissä 12 §:n 1 momentin kautta Soterissa. Lupa- ja valvontavirasto ehdottaa, että 34 §:n 4 momentin samamuotoon lisättäisiin selkeyden vuoksi ”tarkastuskertomustiedot”.

Valvontaviranomaisten tulkinnat erosivat aiemmin sen osalta, minkä vakavuusasteen seuraamuksena kehotusta pidettiin. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että kehotuksen merkitystä ja vakavuusastetta valvontalain mukaisena seuraamuksena on edelleen tarpeen selvittää.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että sääntelyn kehittämistarpeiden arviointi on valvontalain 39, 40 ja 41 §:n osalta jatkossa välttämätöntä ja kytkeytyy valvontalain 2 luvussa palveluntuottajalle ja palvelutoiminnalle asetettuihin edellytyksiin ja niiden selkeyttämistarpeisiin.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 10 (Valvontalain 7 luku Erinäiset säännökset)

Arviomuistion mukaan jatkossa arvioidaan Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeuksien laajentamisen tarvetta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että konkurssiin johtaneiden syiden osalta on hyvä tarkkaan harkita, miten välttämättömiä tiedot ovat ottaen huomioon valvon-talain konkurssia koskevat säännökset.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 11 (Valvontalain 8 luku Voimaantulo)

Lupa- ja valvontavirasto pitää julkisten palveluntuottajien rekisteröinnin siirtymäajan pidentämistä perusteltuna, jotta rekisteröintimenettely Lupa- ja valvontavirastossa ehtii vakiintua.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 12 (Erinäiset kysymykset)

Arviomuistiossa on käsitelty sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden ja varautumisen sääntelyä. Arviomuistion mukaan lain jatkokehittämisessä on arvioitava tarvetta säätää valvontalain soveltamisesta ja mahdollisesta rekisteröinnin poikkeusmenettelystä tilanteessa, jossa normaaliolojen häiriötilanteissa terveydenhuollon toimintaa on tarpeen muuttaa tai siirtää. Vastaavasti on arvioitava tarvetta säätää rekisteröintimenettelystä poikkeamisesta tilanteessa, jossa poikkeusoloissa terveydenhuollon toimintaa joudutaan evakuoimaan tai siirtämään tai luomaan kiireellisesti uusia yksiköitä. Lupa- ja valvontavirasto yhtyy arvioon lainsäädännön kehittämistarpeista ja toteaa, että poikkeussääntelytarve on vähintään yhtä keskeinen sosiaalihuollon toiminnan kannalta, jos sitä jouduttaisiin esimerkiksi muuttamaan tai siirtämään.

Valvontalain mukaan palveluntuottajan ei tarvitse hakemuksessa toimittaa suunnitelmaa valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelmien laatimisesta kriisi- ja häiriötilanteiden varalta, vaan palveluntuottaja ainoastaan vahvistaa laatineensa tai hankkineensa kyseiset asiakirjat. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa pyytää palveluntuottajaa toimittamaan valvontaviranomaiselle välttämättömiä tietoja toimintaedellytysten arviointia varten, mutta näin toimitaan vain poikkeustapauksissa. Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä valmiuden ja varautumisen osalta tarpeellisten lainsäädäntömuutosten toteutusta mahdollisimman pian.

Muut kommentit arviomuistiosta

Arviomuistiossa (luku 3) todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Sosiaali- ja terveystalvoluta tuottavat hyvinvointialueet, HUS-yhtymä ja Helsingin kaupunki sekä markkinoilla tuotettavissa palveluissa yksityisten ja järjestöjen omistamat yhtiöt ja yksityiset elinkeinonharjoittajat. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että edellä mainittujen lisäksi sosiaali- ja terveystalvoluta tuottavat myös esimerkiksi valtio ja yhdistykset.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä esitettyä kansainväliseen apuun liittyvää poikkeusta koskevan hallituksen esityksen (HE 174/2025 vp) perusteella ei ole riittävän selvää, missä suhteessa kansainvälisen avun tehtävissä toimivat terveydenhuollon ammattilaiset olisivat hyvinvointialueeseen nähden, ja mitkä olisivat näitä koskevat johto- ja valvontasuhteet. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan on tarpeen selvittää, onko kyse mahdollisesti hyvinvointialueen omasta palvelutuotannosta, ja tuleeko esimerkiksi valvontalain rekisteröintimenettelysäännökset sovellettavaksi.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että sosiaalihuollon palvelu-uudistuksen yhteydessä on hyvä ottaa huomioon mahdolliset valvontalain muutostarpeet ja riittävän pitkä siirtymäaika jo rekisteröityjen palveluntuottajien ja palveluyksiköissä tuotettavien sosiaalipalvelujen osalta.

Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että valvontalain mahdollisten muutosten yhteydessä otetaan huomioon viraston tehtävien edellyttämät resurssit ja turvataan sääntelyn tarkoituksen toteutuminen käytännössä.

Lopuksi Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että ajankohtaisesti valmistelussa olevat useat lainsäädäntömuutokset, kuten ammattihenkilölaki, lääkelaki, tartuntatautilaki ja sosiaali-huoltolaki, vaikuttavat valvontalakiin ja sen mukaisiin tulkintoihin. Lupa- ja valvontavirasto pitää välttämättömänä kokonaisvaikutusten arviointia tältä osin.

Koskela Satu
Lupa- ja valvontavirasto

Vallivaara Saara

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira - Valviran sijaan
organisaatio on Lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveystieteiden osasto